

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

«Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії»

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність (напрямок) 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії:
сходознавство»

спеціалізація «Міжнародні відносини та регіональні студії»:
сходознавство

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: канд.іст.наук, доц. Тумаков О. І.

1. Навчальний контент:

1.1. Навчальні посібники:

– Тумаков А.И. **Цивилизации Востока в новое время** // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник для магистров/ отв. ред.: И. А. Краснова, И. В. Крючков, С. А. Польская. Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 269-293. Режим доступа:

http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11972/2/tumakov_2.pdf

– Тумаков А.И. **Цивилизации Востока в условиях распада колониальной системы и глобализации** // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник для магистров / отв. ред.: И. А. Краснова, И. В. Крючков, С. А. Польская. Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 269-293. Режим доступа:

http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11972/2/tumakov_2.pdf

– Тумаков А.И., Чижов А.П. **Новейшая история стран Восточной Азии (1945 — 2000 гг.): Учебное пособие.** Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2001. 180 с. Режим доступа:

<http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/283/2/posobie.pdf>

1.2. Дистанційні курси:

– Тумаков О.І. **«Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії»**, режим доступу:

<https://classroom.google.com/u/0/c/MTUzMjk0MDcwNzg1?hl=ru>, код доступу v7teonv

– Тумаков О.І. **Історія країн Азії і Африки Нового часу: Навчально-методична праця (сертифікат №60/2016 від 04.11.2016).** Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. Режим доступу:

<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=606>

2. План семінарських занять:

Тема 1. Зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії в епоху Середньовіччя та Нового часу (2 год.).

1. Концепція «Серединної держави». Традиційна китаєцентристська система міжнародних відносин на Далекому Сході.
2. . Насильницьке «відкриття» країн Східної Азії для зовнішнього світу і трансформація їхньої зовнішньої політики:
 - а) Китай;
 - б) Японія;
 - в) Корея.
3. Зовнішньополітичні процеси у мейдзійській Японії. Перехід до «континентальної політики».
4. Корея у пошуках зовнішньополітичного вибору наприкінці XIX – на початку XX ст.

Тема 2. Зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії у першій половині XX ст. (2 год.).

1. Вплив Сінхайської революції 1911–1913 рр. на зовнішньополітичні процеси у Китаї.
2. Країни Східної Азії в умовах формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин: специфіка зовнішньополітичних процесів.
3. Китайська Республіка, Японія, Монголія: специфіка зовнішньополітичних процесів у 20–30-ті роки XX ст.

Тема 3. Особливості зовнішньо-політичного процесу в країнах Східної Азії в період «холодної війни» (друга половина 40-х – 80-ті роки XX ст.). (4 год.).

1. Геополітичний ландшафт регіону після завершення Другої світової війни.
2. Вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на зовнішньополітичні процеси в часи «холодної війни»:
 - а) Китай: КНР, Китайська Республіка (на Тайвані);
 - б) КНДР;
 - в) МНР;
 - г) Японія;
 - д) Республіка Корея.
3. Дипломатія країн Східної Азії у роки «холодної війни».

Тема 4. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в умовах формування постбіполярного світу (4 год.).

1. Зовнішньополітичні ресурси країн Східної Азії:
 - а) КНР;
 - б) Японія;
 - в) держави Корейського півострова;
 - г) Монголія.
2. Вплив ідеологічної специфіки сформованих політичних режимів на зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії.
3. Вплив зовнішніх факторів.
4. Особливості дипломатії східноазіатських країн:
 - а) КНР;
 - б) Японія;
 - в) держави Корейського півострова;
 - г) Монголія.

Тема 5. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії.

Захист і обговорення творчих завдань (3 год.).

(Див. перелік тем для творчих завдань)

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Теми для творчих завдань

Творче завдання складається із наукової доповіді за обраною (узгодженою з викладачем) темою та мультимедійної презентації. Обсяг тексту наукової доповіді – 6-7 сторінок (Times New Roman, розмір шрифту 14 з полуторним міжрядковим інтервалом). Список використаних джерел повинен включати не менше 10 найменувань. Текст повинен бути самостійним (практикується попередня вибіркова перевірка текстів доповідей на академічну доброчесність).

При оцінюванні наукової доповіді враховуються: 1) ступінь розкриття теми, 2) глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, 3) логічність викладу, 4) здатність робити висновки з проведеного дослідження, 5) володіння матеріалом. Оцінка (до 3-х балів) дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи (максимальна загальна кількість балів – 15).

Мультимедійна презентація має включати 8-10 самостійно підготовлених слайдів (таблиці, діаграми, графіки, карти, колажі тощо), які візуалізують основні положення наукової доповіді. Максимальна оцінка за презентацію – 10 балів.

1. Зовнішньополітичні ресурси Китаю у взаємовідносинах з країнами Східної та Південно-Східної Азії.
2. Зовнішньополітичні ресурси Китаю у взаємовідносинах зі США.
3. Зовнішньополітичні ресурси Китаю у взаємовідносинах з РФ.
4. Зовнішньополітичні ресурси Японії.
5. Зовнішньополітичні ресурси КНДР.
6. Зовнішньополітичні ресурси Республіки Корея.
7. Зовнішньополітичні ресурси Монголії.
8. Внутрішня специфіка зовнішньополітичного процесу в Китаї.
9. Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень в Японії.
10. Особливості зовнішньополітичних процесів у державах Кореєського півострова.
11. Військово-політична складова зовнішньополітичного процесу держав Кореєського півострова.

4. Завдання для семестрової письмової залікової роботи:

1. Особливості традиційної китайської дипломатії. «Pax Sinica».
2. Особливості традиційної японської дипломатії.
3. Місце Кореї у складі далекосхідної (конфуціанської) цивілізації.
4. Насильницьке «відкриття» країн Східної Азії для зовнішнього світу і трансформація їхньої зовнішньої політики.
5. Зовнішньополітичні процеси у мейдзійській Японії. Перехід до «континентальної політики».
6. Корея у пошуках зовнішньополітичного вибору наприкінці XIX – на початку XX ст.
7. Вплив Сінхайської революції 1911–1913 рр. на зовнішньополітичні процеси у Китаї.
8. Країни Східної Азії в умовах формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин: специфіка зовнішньополітичних процесів.
9. Вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на прийняття зовнішньополітичних рішень у гомінданівському Китаї.
10. Боротьба зовнішньополітичних стратегій у правлячій верхівці Японії у 20–30-ті роки XX ст..
11. Зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії в роки Другої світової війни.
12. Геополітичний ландшафт Східної Азії після завершення Другої світової війни. Вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на зовнішньополітичні процеси в країнах регіону в часи «холодної війни».
13. Формування зовнішньополітичного курсу КНР у 50–70-ті роки XX ст.
14. Зовнішньополітичні процеси у сучасному Китаї.
15. Внутрішні і зовнішні фактори зовнішньополітичного процесу в Японії.
16. Формування зовнішньополітичного курсу сучасної Японії.
17. Вплив ідеологічної специфіки сформованих політичних режимів на зовнішньополітичні процеси держав Корейського півострова.
18. Особливості зовнішньополітичного процесу держав Корейського півострова. Військово-політична складова.
19. Зовнішньополітичні ресурси Китаю.
20. Зовнішньополітичні ресурси Японії.
21. Зовнішньополітичні ресурси Республіки Корея.
22. Зовнішньополітичні ресурси КНДР.
23. Зовнішньополітичні ресурси Монголії.